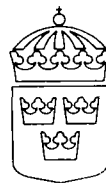

Bostadsutskottets betänkande

1985/86:16

om anslag till energibesparande åtgärder i bostäder
m. m. (prop. 1985/86:100 delvis)

BoU
1985/86:16

Sammanfattning

I betänkandet behandlas vad i budgetpropositionen föreslagits om stöd till energisparåtgärder inom bostadsbeståndet m. m. samt till information och utbildning m. m. jämte tre motioner.

Regeringens förslag i sin helhet tillstyrks av utskottet. Häremot stående motionsyrkanden avstyrks.

Till betänkandet har fogats fem reservationer och ett särskilt yttrande.

ELFTE HUVUDTITELN

Propositionen

Regeringen har i proposition 1985/86:100 bil. 13 under B 17–B 18 (s. 104–108) föreslagit riksdagen att under elfte huvudtiteln för budgetåret 1986/87 anvisa

1. till Bidrag till energibesparande åtgärder inom bostadsbeståndet m. m. ett reservationsanslag av 1 000 kr.,
2. till Information och utbildning m. m. ett reservationsanslag av 20 500 000 kr.

Motionerna

I detta betänkande behandlas de under allmänna motionstiden 1986 väckta motionerna 1985/86:

Bo221 av Rolf Dahlberg m. fl. (m) vari såvitt nu är i fråga hemställs

22. att riksdagen beslutar att bidragsgivningen till energibesparande åtgärder skall avvecklas fr. o. m. den 1 juli 1986,

23. att riksdagen beslutar att återföra 50 000 000 kr. från reservationen under anslaget B 17 och 45 000 000 kr. av reservationen under anslaget B 18 till staten,

24. att riksdagen avslår regeringens förslag att till B 18 Information och utbildning m. m. anvisa ett reservationsanslag av 20 500 000 kr.,

Bo227 av Erling Bager m. fl. (fp) vari yrkas

39. att riksdagen beslutar att energisparbidrag inte skall beviljas fr. o. m. budgetåret 1986/87,

Bo306 av Marianne Karlsson (c) vari – med hänvisning till motion 1985/86:N434 – hemställs att riksdagen beslutar uttala sig för att tvingande regler för bättre energihushållning måste ersättas med frivillighet och rådgivning.

BoU 1985/86:16

Utskottet

Energibesparande åtgärder inom bostadsbeståndet

Det nuvarande systemet för statens stöd till energibesparande åtgärder inom bostadsbeståndet utformades i sina huvuddrag i anslutning till riksdagens beslut (prop. 1983/84:40 bil. 9, BoU 11) om bostadsförbättringsprogrammet.

Det statliga energisparstödet svarar under budgetåret 1985/86 i medeltal för 10 % av kostnaden för de bidragsberättigade åtgärderna. Regeringen anser att samma bidragsandel bör tillämpas även under budgetåret 1986/87. Vissa förändringar vad avser vilka energisparåtgärder som skall vara bidragsberättigade aviseras emellertid. Bostadsministern avser föreslå regeringen att bidrag till energisparåtgärder med VVS-teknisk inriktning inte skall lämnas under nästa budgetår. Enligt riksdagens beslut om bostadsförbättringsprogrammet hösten 1983 har regeringen bemyndigande att besluta med vilka belopp och för vilka åtgärder som det riktade energisparbidraget skall lämnas.

I två motioner, Bo221 (m) yrkande 22 och Bo227 (fp) yrkande 39, behandlas frågan om huruvida statligt energisparstöd bör utgå i fortsättning. I båda motionerna föreslås en *avveckling av energisparbidragen* fr. o. m. den 1 juli 1986.

En kontinuerlig prövning av omfattningen av statens subventioner till energibesparande åtgärder är enligt utskottets mening motiverad. Förordningen (1983:1112) om statliga energisparbidrag för vissa åtgärder i bostadshus trädde i kraft den 1 januari 1984. Sedan dess har den genomsnittliga bidragsnivån sänkts och antalet bidragsberättigade åtgärder reducerats. Även för det kommande budgetåret har som ovan redovisats ändrade bidragsregler avisats. Den ordning för beslut om omfattningen och utformningen av bidragsgivningen som riksdagen på förslag av bostadsutskottet uttalat sig för bör ligga fast. Enligt utskottets uppfattning finns inte tillräckliga skäl att föreslå riksdagen att nuvarande ordning skall överges eller att bidragsgivningen helt skall upphöra. Motionerna Bo221 (m) yrkande 22 och Bo227 (fp) yrkande 39 avstyrks med hänvisning till vad nu anförts.

I motion Bo306 (c) föreslås att riksdagen beslutar uttala sig för att *tvingande regler för bättre energihushållning* måste ersättas med frivillighet och rådgivning. De regler som vägleder energihushållningen i bostäder vid nybyggnation finns främst i byggnadslagstiftningen. När det gäller befintliga bostadshus är riksdagens principiella inställning att minskningen av energianvändningen i dessa skall ske på frivillig väg. Betydande resurser har också under den senaste tioårsperioden anvisats för att stödja olika former av informations- och rådgivningsverksamheter. Utskottet har inte genom motionen eller eljest tillförts underlag som föranleder en omprövning av den gällande ordningen. Motion Bo306 (c) avstyrks.

Reservationen under *anslaget till energibesparande åtgärder* bedöms väsentligen överstiga de utbetalningar som kommer att göras för detta ändamål under det kommande budgetåret. Av detta skäl föreslår regeringen att anslaget till *Bidrag till energibesparande åtgärder inom bostadsbeståndet* för budgetåret 1986/87 endast förs upp med ett formellt belopp av 1 000 kr. Utskottet tillstyrker förslaget.

I motion Bo221 (m) yrkande 23, såvitt nu är i fråga, föreslås att 50 milj. kr. från *reservationen på anslaget för energibesparande åtgärder* bör återföras till statsbudgeten. Reservationens storlek – drygt 250 milj. kr. – och det tidigare behandlade förslaget att avskaffa energisparbidragen anses möjliggöra en sådan återföring.

Utskottet har ovan tagit ställning för fortsatt bidragsgivning till vissa energisparåtgärder. Även om det i och för sig kan hävdas att möjlighet finns att minska reservationens omfattning anser utskottet inte att så bör ske. Reservationen kommer vid en anslutning till regeringens förslag att minska på grund av väntade utbetalningar – ca 180 milj. kr. – under budgetåret 1986/87. Vid utgången av nästa budgetår beräknas reservationen till ca 75 milj. kr. En minskning av reservationen skulle – vid ett fortsatt statligt engagemang – endast innebära behov av ökat anslag kommande budgetår. Resultatet av ett bifall till motionen i denna del får främst anses innebära en omfördelning i tiden av medelsbehovet, något som i sin tur genererar behov av ökat anslag budgetåret 1987/88. Utskottet avstyrker således motion Bo221 (m) yrkande 23, såvitt nu är i fråga.

Från anslaget för information och utbildning m. m. betalas utgifter som rör bl. a. genomförandet av bostadsförbättringsprogrammet och energisparprogrammet inom bostadsdepartementets ansvarsområde. Bostadsministern beräknar att sammanlagt 17,5 milj. kr. behöver disponeras under nästa budgetår för insatser inom de områden för vilka anslaget hittills har använts. Dessutom föreslås i budgetpropositionen att 1,5 milj. kr. från anslaget skall få användas för ett programarbete beträffande ADB-stöd för fysisk planering. Lika mycket anses behövas för att stödja strävandena hos vissa myndigheter att utveckla tjänsteexporten. Med hänvisning till de ovan redovisade behoven föreslår regeringen att ett reservationsanslag av 20,5 milj. kr. anvisas till Information och utbildning m. m. för budgetåret 1986/87.

I motion Bo221 (m) anförs att de informationsuppgifter som finansieras med medel från anslaget för information och utbildning m. m. skall åvila berörda organ och ingå i deras ordinarie verksamhet utan att särskilda medel anvisas. Det av regeringen föreslagna reservationsanslaget av 20,5 milj. kr. bör därför enligt motionens yrkande 24 inte beviljas. Enligt motionens yrkande 23, såvitt nu är i fråga, bör dessutom 45 milj. kr. av reservationen under anslaget återföras till statsbudgeten som en inkomst.

I folkpartiets motion Bo227 framförs motivledes att anslaget till information och utbildning bör minskas med 10 milj. kr. Besparingen motiveras bl. a. med att motionärerna inte anser att ett införande av en ny plan- och bygglag är aktuellt den närmaste tiden.

Bostadsutskottet finner det inte vara realistiskt att som i motion Bo221 (m) yrkande 24 kräva att de berörda myndigheterna skall kunna bedriva en omfattande extern informations- och utbildningsverksamhet utan att medel för detta anvisas. Fördelen med att medel anvisas på ett separat *anslag till information och utbildning* är att fördelningen av tillgängliga medel fortlöpande kan anpassas efter hur målgruppernas sammansättning och verksamhetens innehåll förändras. Utskottet avstyrker, med hänvisning till det ovan anförda, yrkande 24 i motion Bo221 (m). Regeringens förslag till Information och utbildning m. m. tillstyrks.

Även förslaget som förs fram i motion Bo221 (m) yrkande 23 om att återföra 45 milj. kr. från *reservationen på anslaget till information och utbildning* till statsbudgeten som inkomst är efter vad utskottet erfarit helt ogenomförbart. Den aktuella reservationen uppgår för närvarande till högst 30 milj. kr. och kommer ytterligare att ha minskat innan budgetåret är slut. Utskottet avstyrker således även yrkande 23, såvitt nu är i fråga, i motion Bo221 (m).

Hemställan

Utskottet hemställer

1. beträffande *avveckling av energisparbidragen*
att riksdagen avslår motionerna 1985/86:Bo221 yrkande 22 och Bo227 yrkande 39,
2. beträffande *tvingande regler för bättre energihushållning*
att riksdagen avslår motion 1985/86:Bo306,
3. beträffande *anslaget till energibeparande åtgärder*
att riksdagen med bifall till regeringens förslag till *Bidrag till energibesparande åtgärder inom bostadsbeståndet m. m.* för budgetåret 1986/87 anvisar ett reservationsanslag av 1 000 kr.,
4. beträffande *reservationen på anslaget till energibesparande åtgärder*
att riksdagen avslår motion 1985/86:Bo221 yrkande 23 såvitt nu är i fråga,
5. beträffande *anslag till information och utbildning*
att riksdagen med bifall till regeringens förslag och med avslag på motion 1985/86:Bo221 yrkande 24 till *Information och utbildning m. m.* för budgetåret 1986/87 anvisar ett reservationsanslag av 20 500 000 kr.,
6. beträffande *reservationen på anslaget till information och utbildning*
att riksdagen avslår motion 1985/86:Bo221 yrkande 23 såvitt nu är i fråga.

Stockholm den 20 mars 1986

På bostadsutskottets vägnar

Kjell A. Mattsson

Närvarande: Kjell A. Mattsson (c), Oskar Lindkvist (s), Erling Bager (fp), Per Olof Håkansson (s), Knut Billing (m), Lennart Nilsson (s), Margareta Palmqvist (s), Karl-Göran Biörsmark (fp), Bertil Danielsson (m), Rune Evensson (s), Birgitta Hambræus (c), Tore Claeson (vpk), Nils Nordh (s), Margareta Gard (m) och Britta Sundin (s).

BoU 1985/86:16

Reservationer

1. Avveckling av energisparbidragen (mom. 1)

Erling Bager (fp), Knut Billing (m), Karl-Göran Biörsmark (fp), Bertil Danielsson (m) och Margareta Gard (m) anser att

dels den del av utskottets betänkande på s. 2 som börjar "En kontinuerlig" och slutar "nu anförts" bort lyda:

Det statliga stödet till energibesparande åtgärder har varit omfattande. Många investeringar har kommit till stånd just på grund av det ekonomiska stöd som utgått, men åtskilliga åtgärder skulle ha vidtagits även utan bidrag. I sin rapport Energihushållningsprogrammets effekter redovisade sålunda statens energiverk att endast ungefär 25 % av det totala antalet energihushållningsåtgärder i småhusen har genomförts med statligt stöd. Sedan energiverket genomförde sin utvärdering har statens stöd till olika energisparåtgärder minskat. Därigenom torde det statliga stödet i dag ha en relativt begränsad betydelse för energihushållningen i bostadshus. Enligt utskottets uppfattning bör erforderliga energisparåtgärder i fortsättningen kunna komma till stånd utifrån rent fastighetsekonomiska bedömningar utan extra stimulans från staten.

Med hänvisning till vad utskottet ovan anfört bör energisparbidragen avvecklas fr. o. m. juli 1986. Utskottets ställningstagande i denna del innebär ett tillstyrkande av motionerna Bo221 (m) yrkande 22 och Bo227 (fp) yrkande 39.

dels utskottet under 1 bort hemställa

1. beträffande avveckling av energisparbidragen

att riksdagen med anledning av motionerna 1985/86:Bo221 yrkande 22 och Bo227 yrkande 39 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anför,

2. Reservationen på anslaget för energibesparande åtgärder (mom. 4)

Knut Billing, Bertil Danielsson och Margareta Gard (alla m) anser att

dels den del av utskottets betänkande på s. 3 som börjar "Utskottet har" och slutar "i fråga" bort lyda:

Bostadsutskottets förslag om att energisparbidragen skall avvecklas fr. o. m. juli 1986 innebär att hela den reservation som finns under anslaget till Bidrag till energibesparande åtgärder inom bostadsbeståndet inte kom-

mer att behöva tas i anspråk. Enligt de beräkningar som redovisas i budgetpropositionen bör omkring 77 milj. kr. kvarstå oförbrukade på anslaget den 30 juni 1987. Även om hänsyn tas till längre eftersläpning av utbetalningar än ett år bör det enligt utskottets mening vara möjligt att redan nu återföra 50 milj. kr. av den kvarstående reservationen till statsbudgeten som inkomst. Detta ställningstagande av utskottet innebär att motion Bo221 (m) yrkande 23 såvitt nu är i fråga tillstyrks.

dels utskottet under 4 bort hemställa

4. beträffande *reservationen på anslaget för energibesparande åtgärder*

att riksdagen med bifall till motion 1985/86:Bo221 yrkande 23 såvitt nu är i fråga som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anför.

3. Anslag till information och utbildning (mom. 5)

Knut Billing, Bertil Danielsson och Margareta Gard (alla m) anser att

dels den del av utskottets betänkande på s. 4 som börjar "Bostadsutskottet finner" och slutar "utbildning m. m. tillstyrks" bort lyda:

Bostadsutskottet instämmer i den uppfattning som moderata samlingspartiet för fram om myndigheternas informations- och utbildningsverksamhet i motion Bo221. Det bör vara en naturlig del av de berörda myndigheternas uppgifter att bedriva denna typ av verksamhet inom resp. ansvarsområde. Fortsatta separata anslag för information och utbildning bör därför inte utgå. Detta innebär naturligtvis att vissa omprioriteringar av de berörda myndigheternas övriga arbetsuppgifter kan behöva göras. Inte minst det statsfinansiella läget motiverar emellertid att angelägenhetsgraden prövas för såväl informations- och utbildningsinsatser som för den verksamhet som hittills finansierats med resp. myndighetsanslag. Med hänvisning till det ovan anförda tillstyrker utskottet motion Bo221 (m) yrkande 24. Regeringens förslag att till Information och utbildning m. m. anvisa ett reservationsanslag av 20,5 milj. kr. avstyrks sålunda.

dels utskottet under 5 bort hemställa

5. beträffande *anslag till information och utbildning*

att riksdagen med bifall till motion 1985/86:Bo221 yrkande 24 avslår regeringens förslag att till *Information och utbildning m. m.* anvisa ett reservationsanslag av 20 500 000 kr..

4. Anslag till information och utbildning (mom. 5)

Erling Bager och Karl-Göran Biörsmark (båda fp) anser att

dels den del av utskottets betänkande på s. 4 som börjar "Bostadsutskottet finner" och slutar "utbildning m. m. tillstyrks" bort lyda:

Bostadsutskottet finner det inte vara realistiskt att som i motion Bo221 (m) yrkande 24 kräva att de berörda myndigheterna skall kunna bedriva en

omfattande extern informations- och utbildningsverksamhet utan att medel för detta anvisas. Fördelen med att medel anvisas på ett separat anslag till information och utbildning är att fördelningen av tillgängliga medel fortlöpande kan anpassas efter hur målgruppernas sammansättning och verksamhetens innehåll förändras. Utskottet avstyrker, med hänvisning till det ovan anförda, yrkande 24 i motion Bo221 (m). Utskottet kan emellertid till viss del instämma i de intentioner som ligger bakom yrkandet. Det bör således prövas om delar av den verksamhet som bedrivs med medel från anslaget för Information och utbildning m. m. kan integreras i de berörda myndigheternas ordinarie verksamhet.

Utskottet anser vidare att det för närvarande inte föreligger något behov av informations- och utbildningsinsatser i samband med införandet av en ny plan- och bygglag eftersom något lagförslag inte bör läggas fram under den närmaste tiden. Det förslag om en minskning av det aktuella anslaget med 10 milj. kr. i förhållande till regeringsförslaget som motivedes förts fram i motion Bo227 (fp) synes mot denna bakgrund vara väl avvägt. Vad som utskottet ovan anförts med anledning av motion Bo221 (m) yrkande 24 bör ges regeringen till känna. Regeringens förslag om anslag till Information och utbildning m. m. avstyrks således av utskottet.

dels utskottet under 5 bort hemställa

5. beträffande *anslag till information och utbildning*
att riksdagen med anledning av motion 1985/86:Bo221 yrkande 24 och med avslag på regeringens förslag till *Information och utbildning m. m.* för budgetåret 1986/87 anvisar ett reservationsanslag av 10 500 000 kr.,

5. Reservationen på anslaget till information och utbildning (mom. 6)

Knut Billing, Bertil Danielsson och Margareta Gard (alla m) anser att

dels den del av utskottets betänkande på s. 4 som börjar "Även förslaget" och slutar "motion Bo221 (m)" bort lyda:

Utskottets ovan redovisade ställningstagande till myndigheternas fortsatta informations- och utbildningsverksamhet bör göra det möjligt att till staten återföra den reservation som finns under anslaget för Information och utbildning m. m. på det sätt som föreslås i motion Bo221 (m) yrkande 23 såvitt nu är i fråga. Enligt vad utskottet nyligen erfarit har en stor del av reservationen tagits i anspråk under innevarande budgetår. Omkring 25 milj. kr. bedöms emellertid återsta av reservationen efter innevarande budgetårs utgång. Dessa medel bör enligt utskottets mening återföras till staten som inkomst. Vad som utskottet ovan anförts med anledning av motion Bo221 (m) yrkande 23 såvitt nu är i fråga bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

dels utskottet under 6 bort hemställa

6. beträffande *reservationen på anslaget till information och utbildning*

att riksdagen med anledning av motion 1985/86:Bo221 yrkande 23 såvitt nu är i fråga som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anför.

BoU 1985/86:16

Särskilt yttrande

Stöd till energiinvesteringar

Kjell A. Mattsson och Birgitta Hambraeus (båda c) anför:

Centerpartiet har i till närings- och skatteutskotten hänvisade motioner lagt fram förslag om stöd till energiinvesteringar. I motion Sk552 (c) föreslås bl. a. att småhusägare skall få rätt att göra skatteavdrag för vissa energihushållande investeringar. Denna avdragsrätt bör inledningsvis begränsas till tilläggsisolering och effektivare energianvändning genom värmeåtervinning. Den närmare utformningen av en sådan avdragsrätt diskuteras i motion Sk239 (c).